

Eduskunta

Valtion tilinpäätöksen tilintarkastuskertomus vuodelta 2023

Valtiontalouden tarkastusvirasto antaa tämän tilintarkastuskertomuksen valtion tilinpäätöksen tilintarkastuksesta varainhoitovuodelta 2023. Tarkastuksen ovat suorittaneet johtava tilintarkastaja Riitta-Liisa Heikkilä, johtava tilintarkastaja Mari Brusila ja ylitarkastaja KHT Sami Rissanen. Tarkastusta on valvonut tarkastuspäällikkö JHT Sebastian Seemer.

Tarkastus on suoritettu tarkastusviraston tilintarkastusohjeen mukaisesti, ja se on kohdistunut valtion talousarviosta annetun lain 17 a §:n tarkoittamaan valtion tilinpäätökseen sekä 18 §:n tarkoittamiin, oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarpeellisiin liitetietoihin, siltä osin kuin ne koskevat valtion talousarviotaloutta. Tarkastukseen on sisällytetty talousarvion toteutumalaskelma, tuotto- ja kululaskelma, tase, rahoituslaskelma ja liitetiedot sekä tilinpäätöstietojen perustana oleva valtion keskuskirjanpito. Tarkastusta on kohdennettu myös niihin menettelyihin, joilla turvataan tietojen muuttumattomuus ja oikeellisuus keskuskirjanpidossa ja valtion tilinpäätöksen valmistelussa.

Tilinpäätös

Valtion tilinpäätöslaskelmien sisältöä ja esittämistapaa sekä niiden perustana olevaa kirjanpitoa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen selvittämiseksi, onko valtion tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot laadittu olennaisilta osin oikein.

Vuodelle 2024 kuuluvia menoja on kohdennettu talousarvion ja valtion talousarviosta annetun asetuksen 5 a §:n vastaisesti vuoden 2023 menoiksi seuraavilla momenteilla:

- 120 000 euroa momentilla 25.10.50 (Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset, arviomääräraha).
- 1,3 miljoonaa euroa momentilla 30.20.20 (Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoojien torjunta, arviomääräraha).
- 490 000 euroa momentilla 32.40.46 (Yöjunarungon vaunukaluston hankinta, arviomääräraha).
- Yhteensä 550 000 euroa momenteilla 33.50.30 (Valtion korvaus sodista kärsineiden huoltoon, arviomääräraha) ja 33.70.50 (Terveystietojen edistäminen, siirtomääräraha 3 v vuoden 2021 talousarviossa).
- Yhteensä 342 789 euroa momenteilla 35.10.21 (Eräät luonnonsuojelun menot, siirtomääräraha 3 v vuoden 2021 talousarviossa) ja 35.10.22 (Eräät ympäristömenot, siirtomääräraha 3 v vuoden 2021 talousarviossa).

Menettelyillä on valtion talousarviosta annetun lain 7 §:n vastaisesti pidennetty määrärahojen käyttöaikaa.

Kirjanpitoyksiköiden tilintarkastuksissa havaittiin seuraavia momenttien käyttötarkoitukseen liittyviä talousarvion ja sitä koskevien keskeisten säädösten vastaisia menettelyjä:

- Momentille 12.39.10 (Muut sekalaiset tulot) kuuluvia tuloja (25 275 euroa) on kirjattu talousarvion ja valtion talousarviosta annetun lain 3 a §:n vastaisesti momentille 32.01.07 (Patentti- ja rekisterihallituksen toimintamenot, siirtomääräraha 3 v).
- Momentin 25.50.20 (Vaalimenot, arviomääräraha) määrärahaa on käytetty talousarvion vastaisesti työsuhteen henkilöstön palkkamenojen (yhteensä 538 550 euroa) maksamiseen.
- Momenttien 26.01.24 (EU:n osuus sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton hallintaan, siirtomääräraha 3 v vuoden 2021 talousarviossa) ja 26.01.26 (EU:n osuus sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton hallintaan ohjelmakaudella 2021—2027, siirtomääräraha 3 v vuoden 2022 talousarviossa) määrärahaa on käytetty talousarvion vastaisesti virkaan nimitettyjen virkamiesten palkkojen (yhteensä 738 934 euroa) maksamiseen.
- Momentin 26.10.01 (Poliisitoimen toimintamenot, siirtomääräraha 2 v) määrärahaa on käytetty talousarvion vastaisesti momentille 26.10.21 (KEJO-hankkeen yhteiset menot, siirtomääräraha 2 v) kuuluvien menojen (560 000 euroa) maksamiseen. Mikäli menot olisi kirjattu talousarvion mukaisesti, olisi momentin 26.10.21 määräraha ylittynyt vastaavalla euromäärällä.
- Momentin 26.30.20 (Erytymenot, arviomääräraha) määrärahaa on käytetty talousarvion vastaisesti momentille 26.01.29 (Sisäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot, arviomääräraha) kuuluvien arvonlisäverojen (184 680 euroa) maksamiseen.
- Momentille 26.40.01 (Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot, siirtomääräraha 2 v) on talousarvion vastaisesti tuloutettu arvonlisäveroa vastaava osuus UMA-järjestelmän kehitykseen liittyvästä rahoituksesta (109 415 euroa).
- Momentin 29.01.04 (Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen toimintamenot, siirtomääräraha 3 v vuosien 2022 ja 2023 talousarvioissa) määrärahoja on käytetty talousarvion vastaisesti momentille 29.01.29 (Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot, arviomääräraha) kuuluvien arvonlisäveromenojen (317 313 euroa) maksamiseen.
- Momentin 31.10.20 (Perusväylänpito, siirtomääräraha 3 v) määrärahaa on käytetty talousarvion vastaisesti momentille 31.10.77 (Väyläverkon kehittäminen, siirtomääräraha 3 v) kuuluvien menojen (87 659 euroa) maksamiseen.
- Momentin 32.01.01 (Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot, siirtomääräraha 2 v) määrärahaa on käytetty talousarvion vastaisesti momentille 32.01.29 (Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot, arviomääräraha) kuuluvien arvonlisäveromenojen (67 818 euroa) maksamiseen.
- Momentin 32.01.01 (Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot, siirtomääräraha 2 v) määrärahaa on käytetty talousarvion vastaisesti momentille 32.40.60 (Siirrot hallinnonalan rahastoihin, arviomääräraha) kuuluvien menojen (1,2 miljoonaa euroa) maksamiseen. Mikäli menot olisi kirjattu talousarvion mukaisesti, olisi momentin 32.40.60 arviomääräraha ylittynyt 1,2 miljoonalla eurolla.
- Momentin 32.30.64 (EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin, arviomääräraha) määrärahaa on käytetty talousarvion vastaisesti virkaan nimitettyjen virkamiesten palkkojen (yhteensä 621 421 euroa) maksamiseen.
- Momentille 33.03.04 (Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen toimintamenot, siirtomääräraha 3 v) on talousarvion vastaisesti tuloutettu aikaisempaan vuoteen kohdistuvia palautuksia (25 295 euroa). Tämän lisäksi on laskennallisina yleiskustannuksina tuloutettu momentille 33.03.04

vuokramenoihin liittyviä arvonlisäveroja (yhteensä 45 960 euroa), jotka on alun perin maksettu momentilta 33.01.29 (Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot, arviomääräraha).

- Momentin 35.10.61 (Vesien- ja ympäristönhoidon tukeminen, siirtomääräraha 3 v vuoden 2021 talousarviossa) määrärahaa on talousarvion vastaisesti käytetty momentille 35.10.22 (Eräät ympäristömenot, siirtomääräraha 3 v) kuuluvien menojen (29 405 euroa) maksamiseen.

Valtiokonttorille valtion tilinpäätöksen laadintaa varten toimitettuja, valtuuksia koskevia tietoja voidaan kokonaisuutena pitää oikeina ja riittävinä. Valtion tilinpäätöksen valtuuksia koskevat tiedot vastaavat keskitetyn valtuusseurannan tietoja.

Valtion talousarvion toteutumalaskelma on laadittu säännösten mukaisesti.

Valtion tuotto- ja kululaskelma, tase ja rahoituslaskelma on laadittu säännösten mukaisesti.

Valtion tilinpäätöksen liitetiedot on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen edellyttämällä tavalla.

Valtion keskuskirjanpito on järjestetty valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaisesti.

Tilinpäätöksessä esitetyn tietyn seikan painottaminen

Kiinnitämme huomiota tiettyihin tilinpäätöksessä esitettyjen tietojen tulkinnan kannalta merkittäviin seikkoihin, jotka voivat olla tilintarkastajan harkinnan mukaan perustavanlaatuisia käyttäjien tilinpäätöksestä muodostaman käsityksen kannalta.

Kiinnitämme huomiota talousarvion toteutumalaskelman osaston 12 sekalaisiin tuloihin, joka muodostuu pääosin poikkeuksellisen suuresta 10 miljardin euron peruutetun siirtomäärärahan tuloutuksesta talousarvion momentilta 28.91.80 (Lainat ja takaukset sähkön johdannaismarkkinoilla toimiville yhtiöille, siirtomääräraha vuoden 2022 talousarviossa). Siirtomäärärahan peruutus merkitään talousarvion toteutumalaskelmassa momentin 12.39.04 (Siirrettyjen määrärahojen peruutukset) kyseisen varainhoitovuoden tuloksi.

Maksuvalmiuden turvaavaa lainanottomäärää on kasvattanut hyvinvointialueille maksetut noin 4 miljardin euron suoritukset, joiden maksupäivän 2.1.2024 vuoksi niihin varauduttiin vuoden 2023 puolella. Varautuminen selittää pääosin valtion taseessa 31.12.2023 esitettyjen rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat erän kasvua verrattuna 31.12.2022 tilanteeseen. Varautuminen selittää pääosin myös rahoituslaskelmassa esitettyjen likvidien varojen kasvua 31.12.2023 verrattuna 1.1.2023 tilanteeseen. Tilinpäätöksen mukaan velanhallinnan erät sisältävä nettolainanotto oli 12,7 miljardia euroa.

Tilintarkastuskertomusta ei ole mukautettu näiden seikkojen osalta.

Sisäinen valvonta

Valtion tilinpäätökseen kohdistuvaa sisäistä valvontaa on arvioitu riskianalyyssissa ja tarkastettu valtion keskuskirjanpidon, valtion tilinpäätöksen sekä valtion virastojen ja laitosten tilinpäätösten tarkastuksen yhteydessä. Lisäksi sisäistä valvontaa on arvioitu taloushallinnon keskitettyjä prosesseja koskevan sisäisen valvonnan tarkastuksessa.

Talousarviolain 12 b §:n tarkoittamien eräiden taloushallintotehtävien sisäistä valvontaa on arvioitu riskianalyyssin yhteydessä ja tarkastettu palvelutuotannon prosessien tarkastusten yhteydessä. Valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain 5 §:n 1 momenttiin perustuen Valtion talous- ja

henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen tulee ilmoittaa tarkastusvirastolle 16.8.2024 mennessä, mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt valtion talousarviosta annetun lain 12 b §:n tarkoittamien keskitetysti hoidettavien tehtävien sisäistä valvontaa koskevien puutteiden johdosta.

Valtion tilinpäätöksen tarkastuksen yhteydessä syntyneen käsityksen mukaan valtion tilinpäätöksen pohjana olevat keskuskirjanpidon tiedot eivät sisällä olennaisia virheitä.

Tarkastusviraston tilinpäätöskannanotto

Valtion tilinpäätös vuodelta 2023 on laadittu voimassa olevien säännösten mukaisesti.

Sami Yläoutinen
Pääjohtaja

Riitta-Liisa Heikkilä
Johtava tilintarkastaja